

„Народ, излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

О МАЋЕДОНИЈИ

III.

Ризов каже, да је питање о народности решено плебисцитом. Ево како:

У току векова, балкански су Словени били пљачкани или од стране духовних сарадника Васељенског патријарха, или од стране привремених сарадника падишаха. Словенско становништво, угњетавано и подјармљено, оптеретило је свом својом мржњом истовремено паше и православне попове, чије је понашање било у толико жешће што је осамнаестог века нестао и последњи знак црквене бугарске и српске независности. У ствари, бугарски покрет у средини деветнаестог века за сопствену цркву имао је исти значај као и српски устанак у почетку истог века, а то је покрет противу експлоатације страних господара која је постала неиздржљива: с том разликом само што је српски устанак био управљен противу Султана, док је последњи покрет био управљен противу Васељенског патријарха. Благодаречи руском царизму, који је хтео да од Бугара створи свог експонента на Балкану, Бугари су постигли циљ и створена је 1870 султановим ферманом бугарска егзархија. Да ли је онда чудно што су се за време народног гласања, које је следовало стварању егзархије, сви Словени, осећали Бугарима или не, експлоатисани и угњетавани од стране фанариотске клике, изјаснили за егзархију? Хиљадама и хиљадама Срба из Турске стало је на страну шизме, јер стављајући се на страну бугарског екзархата, они се нису изјашњавали ни за бугарску државу, која и није постајала у том тренутку, ни за бугарску народност, него само за словенску литургију у цркви и противу експлоатације Васељенског патријарха. Тражити плебисцит код Македонаца, под оваквим простим фактом, плебисцит за Бугарску

од 1917. године значително рећи највећа глупост!

Што се тиче уговора о савезу српско-бугарском од 1. марта 1912. године, Србија није никад мислила, као што Ризов тврди, да призна тим уговором целу Македонију као бугарску зону. Овим је уговором, Србија јасно признала Бугарима само право на пределе источно од Струме и Родопа: као спорни предео овај уговор обележава не само северни предео, како пише Ризов, него цео предео између Шар планине, Охридског језера, Јегејског мора и Родопских планина. Пошто је Србија удаљена од Јаданског Мора, на конференцији великих сила у Лондону, она је тражила ревизију овог уговора у своју корист. Пошто Бугарска није хтела признати арбитражу руског цара, која је уговором предвиђена избио је други балкански рат.

Кад је реч о дипломатском акту, Ризов ће се без сумње сетити тајног уговора од 1908 између Аустро-Угарске и Бугарске. Овим уговором Аустро-Угарска је обећавала да штити династију Кобурга а Бугарска се обвезивала да се заустави, приликом деобе Европске Турске на западној граници Струме и Родопских планина. Једним сличним тајним уговором од 1907. Бугарска је била осигурала себи, са руске стране, излаз на Јегејско Море, под условом да ништа не тражи од територија западно од Струме и Родопских планина.

Дакле, док су бугарски захтеви били онда ужи од овога што Бугарска данас може добити путем споразумног мира, присталице насилнога бугарскога мира су далеко од тога да се задовоље чак и пелагониском равницом око Битоља, већ захтевају за себе целу Македонију, Стару Србију, долину Мораве, да би, напоследку, доспели преко Албаније до Јадранског Мора. Па ипак,

за Бугарску постоји једна друга потреба јача него што је она коју она осећа за Скопљем, Нишом и Призреном, а та потреба, то је мир коме тежи цела Европа и који се не може одлагати услед завојевачких циљева ма које странке.»

Ту се завршава чланак г. Вендела. А ми ћемо, уз његову изврсну аргументацију додати само неколико питања:

Ако је у истини моравска и тимочка долина насељена Бугарима, онда зашто су се прошлога пролећа десиле буне о којима је толико било говора у светској штампи? Ако Бугари кажу истину, кад траже моравску и тимочку долину, која им је неправедно отета зашто су онда одводили становништво из тих области у Малу Азију, као што је то јавно обзнанио словеначки посланик г. Отокар Рибар у пуном заседању Рајхсрата, рекавши да је више од 30.000 Срба одведено само из нишке области? Зашто купе сву покретну имовину народа из поседнутих области и јавно је продају? Не читамо ли свакога дана у софиским листовима објаве о јавној продаји драгоцених предмета, тепиха, клавира, па чак и најобичнијег покућанства и надгробних плоча? Не објављује ли се свакодневно бесплатно дељење становништву из старе Бугарске стоке која је доведена из поседнутих крајева? Да ли је то држање и поступање брата према брату?

ЗВЕЗДИЦЕ

Данас озбиљно:

Зашто неке власти не дају „Народу“ нека обавештења која требају народу?

Гаргантуа

БУГАРСКИ ОБЗИРИ

Цирих, 25. авг.

Бугарски краљ Фердинанд дао је један интервју у „Новој Слободној преси.“ После уобичајених изјава верности Бугарске према централним силама он је рекао:

„Догађаји у Грчкој

неће ни у колико изменити правац бугарске политике. Бугарски народ показао је довољно обзира према краљу Константину. Али данас он не може имати више тих обзира према терористичком режиму у Грчкој.“

Најзад Фердинанд сматра да је потребно да каже, да су односи између Турака и Бугарске повољни.

КЕРЕНСКИ НА ФРОНТУ

Лондон, 25. авг.

Г. Керенски је држао овакав говор трупама:

„Наша браћа жртвована су бескорисно због издаје несавесних људи, људи без Отаџбине. Наша земља нападнута је са свих страна, револуција је у опасности. На вама је да зауставите непријатеља,

Сетите се да сте Руси, да сте људи верни слободној влади, јер ако се не сетите, царизам и германизам за владаће нама и Русија ће пропасти.“

ВИЉЕМ II И НИКОЛА II

Лондон, 25. авг.

Тајни телеграми измењани између Кајзера и Цара 1903, објављују факта која нису правила изненађења тада, када је Немачка наговарала Русију да објави рат Великој Британији.

Јапанска интервенција

Јапанска војничка интервенција на Западу потребна је и могућна је.

Потребна је са гледишта моралног, те да смањ перод напора, које овај дуги рат намеће савезничкој војсци, а и зато да створи нарочиту психолошку активност, а самим тим још несаломљивију веру у крајњу победу, што ће на родима, владама и трупама улити енергију која ће удестостручити ратничку реалност.

„Ворлд“, који често изражава мишљење владајућих кругова америчких, јавља да је једна мисија јапанска одушевљено примљена у Сједињеним Државама, и изражава наду да ће се ускоро и потпуно створити кооперација са јапанском војском против заједничког непријатеља. Идеја

Њен циљ је био да поквари пријатељство између Енглеске и Француске или да одвоји Русију од Француске. Пре него што је флота руска отишла на крајњи исток, за време рата руско-јапанског, Немачка је не само «опоменила» Русију да ће јапански напад бити у Северном Мору, већ је досадила руском адмиралитету са обавештењима «пријатељским и приватним». Немачки циљ је био да створи какав инцидент у Северном Мору, који би побркао односе између Француске и Енглеске.

Командант руске флоте, за време пута из Ревела, изјавио је да је видео два торпилера и наредио је да се отвори ватра и на њих и на друге лађе око њих. Резултат тога био је тај, да је једна енглеска лађа потопљена. Та је лађа вероватно и сматрана за торпилер; међутим два мрнарца енглеска изјављују, како им се учинило да су видели један торпилер, а капетан једног брода норвешког закључио се да их је видео.

Доказало се да на том месту није било ни енглеских ни јапанских ратних лађа, а сви неутрални одбијају да је било њихових лађа у близини, али непосредно после тога настали су мистериозни догађаји у Немачкој, чија је флота изненада мобилисана. У исто време, из неутралних пристаништа у Северном Мору јављало се, да су торпилери немачки били опажени у Северном Мору од прилике, у ово време када се догодио инцидент. Немачка је порицала ову торпилерску иферу, али је писмено утврђено да је она имала интерес да се створи тај инцидент.

је, дакле, на путу ка остварењу.

Конкретно решење по овој ствари испитивао је сигурно јапански генералштаб, а и немачки. То је ствар чисте технике, о којој имају све податке они који треба по њој да донесу одлуку, али није никаква тајна да би интервенција јапанска била најфикаснија на фронту руско-румунском.

Тамо је фронт у опште осетљив, то је једно; и друго, јужна Русија је обилна житница, центар рударски, фабрички и мануфактурни, моћан господар свих водених и гвоздених путева. После тога, са овога дела фронта могло би се прећи у најјачу офанзиву према Софији, да би се пресекао пут Берлин Багдад

заузела линија за комуникације и снабдевање између Аустро-Немачке и Турске; овакве операције би, у стратегском погледу, највише користиле Источној Војсци.

За пребацивање на европски фронт, Јапанци располажу са два пута: поморски и сувоzemни.

Поморски пут иде преко Кинског Мора, Индског Океана, Црвеног Мора и Суецког Канала. Овим путем се већ послужила јапанска флота ради својих веза са савезничком флотом и са савезничким представницима у Средоземном Мору. С обзиром на дужину овога пута и на велике тешкоће при преносу и исхрану војске може се рећи да на овај начин није баш лако извести долазак Јапанаца у већој мери на савезнички фронт.

Сувоzemни пут је за аријев Микадове много бољи. Он води преко Траис Сиберије, а присталишта за укрцавање и искрцавање су Физан, Порт-Артур и Владивосток. Овај железнички пут износи по дужину 6300 километара; у току рата постављен је још један колосек, и број возова који циркулишу на обе стране иде од 2 до 12 у двадесет четири сата. Просечна брзина кретања је до 20 километара на сат.

ГЕНЕРАЛ ПЕТЕН

Лондон, 26. авг.

Говорећи о војним особинама генерала Петена, „Тајмс“ пише:

„Од почетка ове циновске борбе Петен се показао као војник. Многа су његова дела; он је спасао Француску. Он је имао великог учешћа у битки на Марни и тек кад је он примио одбрану Вердена, могао се Верден потпуно ослободити. Он је учинио да Немци неће никад узети Верден, и ако је једном некада Волфова Агенција јавила за његов пад, који је свечано прослављен у Берлину.“

ПРОТИВ ЛЕЊИНА

Петроград, 26. авг.

Државни тужилац написао је тужбу против Лењина, његове жене и његових саучесника. Они су оптужени, да су, као руски грађани, закључили споразум са државама које су у рату са Русијом и обавезали се да дезорганизују

војску и унутрашњу снагу земље и да умање борачку способност руске војске.

Још су они оптужени и што су финансијским средствима која су им дале непријатељске државе, организовали пропаганду у војсци, да се обуставе војне операције.

Најзад се Лењин и саучесници окривљују, што су у Петрограду бунили војску против највише власти.

БЕЛГИЈА И ПАПА

Хевр, 26 августа

Белгијска влада одјавила је, да је примила Папину посланицу. Она одаје част племенитом осећању, које је изазвало ову ноту и одаје захвалност за нарочито интересовање које Папа показао према белгијском народу, који је тако неправедно погођен овим ратом. Белгијска влада пажљиво ће проучити Папине предлоге за мир.

АМЕРИКА У РАТУ

Вашингтон, 26. авг.

Амерички Црв. Крст јавља, да је установљена једна нова служба која ће посведневно моћи преносити за савезнике велику количину лекова и других санитарних потреба.

У логор у Платсбургу дошао је други континентални луди, који се спремају за резервне официре, после обуке од три месеца под руководством француских официра.

Педесет француских официра стигло је у једно америчко пристаниште. Они ће бити инструктори за нову америчку војску.

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Петроград. — Руса флота потопила је у Црном мору 6 турских бродова, који су носили намирнице за Цариград.

Берн. — Фосише Цајгунг напада вице канцелара Хелфериха и тражи његову оставку.

Цирих. — „Форверц“ наставља кампању за стварање парламентарног министарства.

Амстердам. — Према званичним листима, које се објављују месечно, Немци су до августа имали укупно губитака, у погинулим, раненим и заробљеним 4.523.307 људи.

ра овако: 4 на један велики авијатичарски ангар близу Валенсјена, 12 на аеродром у Романа Шен, 12 на везу жељезничке пруге у станици Сомен, од којих су две погодиле станицу. 17 на аеродром у Муво и Несен, близу Лиља, 6 на станицу између Дуе и Сомена и 2 на станицу Леледем, јужно од Рулерса.

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

На фронту Ене французи су одбили један напад јужно од Еле. Артиљеријски двобој био је преко ноћ врло јак у области Суена и на два обала Мезе.

Обе артиљерије биле су врло активне на разним тачкама фронта.

Источна војска. — На левој обали Вардара британска артиљерија и дал је врши разорно гађање непријатељских објеката. Између Преспанског и Охридског Језера непријатељ је извршио два узастопна напада на руске положаје, од којих је први потпуно пропao а други им је дао могућности да узме неке елементе истакнутих ревова.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Северно од Горице непријатељ претрпивио тешке губитке..... дајући очајан отпор већ више дана. Јуче смо заробили 3 официра и 200 војника.

ДОГАЂАЈИ

ЈОВО НИКИТОВИЋ

У Кнежевцу, у срезу гужанском, умро је још у априлу ове године Јово Никитовић, економ, бивши окружни посланик. Познат је и војен био у својој околини због своје ретке честитости.

Његови синови Ђурђе, Милош и Милутин и синовац Милоје војници су на овом фронту.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

БЕРН. — Немачки Престолонаследник је изјавио, да је немачка војска око Вердена драговољно напустила положај. Ми се свуда одупиремо бесним нападима нашег противника. Ми имамо слепу веру у скорашњу коначну победу.

ЛОНДОН. — Рајтсерови Агенција јавља да битка код Мирасешки представља очевидну савезничку победу. У току операција у Румунији Немци су употребили 14 дивизија без резултата. Они нису успели да натерају Румуне да доводе резерве са севера.

ПЕТРОГРАД. — Генералисим Корнилов концентрише све снаге, да потпуно спречи немачко напредовање. Према вестима са фронт

та Руси се боре са изванредном храброшћу и у овом тренутку развија се велика битка код Риге.

У борбама се нарочито одликују храброшћу козачка пукова.

ЛОНДОН. — „Дејли Телеграф“ јавља са италијанског фронта: Једна од највећих, очајних битака била је око заузимања брега Сан Габриела. После више борба са променљивом срећом, овај брег је најзад у рукама храбре италијанске војске, која држи овај положај и поред јаких аустријских против напада. На брегу Сан Габриелу нађено је више хиљада лешева.

МАДРИД. — И поред измирења између штрајкача и послодавца, ситуација је још увек мутна. Посао је делимично почео. У опште трговачки посао у застоју је од последњих нереди. Живот је ванредно скуп и врло много артикала за исхрану нема. Ратни закон се строго примењује. Више листова почело је понова да излази.

ЦИРИХ. — Дизантерија у Немачкој узима најшире размере. Зараза се подједнако развила и код војске и код грађанског света. У Манхајму су све школе претворене у болнице.

БЕРН. — Јављају из Берлина, да ће се Шајдеман, са делегатима аустро-бугарским, вратити у Штокхолм, да са холандским социјалистима утврди дан интернационалне конференције. — Верује се да ће конференција почети почетком октобра.

ЛОНДОН. — Ратни дописник Рајтсерове Агенције телеграфисао, да су данас понова почеле упорне борбе северо источно од Ланса. Канџини су бомбардовали једно право гнездо ровова, од прилике 700 метара а које чини део праве одбране Ланса. После борбе са врло променљивом срећом они су успели да заузму овај положај.

ЛОНДОН. — „Ешанж Телеграф“ сазнаје, да је папи упућена једна петиција, коју је потписао велики број неконформиста. У њој се тражи, да папа сазове велику међународну конференцију свих Хришћана на дискусију о условима о праведном и трајном миру.

МИЛАНО. — Из Гима јављају, да се г. Сонино, последњих дана, више пута састајао са енглеским амбасадором. Говорило се о одговору на папину ноту.

ЊУЈОРК. — У Вашингтону је била величанствена манифестација приликом доласка првих ретуга. Председник Вилсон био је на челу поворке од 80.000 војника и 20000 грађана, међу којима су били чланови кабинета и конгреса, ветерани из грађанског рата и представници свих патриотских удружења. Огромна маса света одушевљено је поздрављала регуте нове војске. — Више од милион људи већ је

позвано у војску и потпуно опремљено. 16 логора за обуку спрењени су. 7000 радница ради посведневно у сваком од ових логора од којих ће сваки моћи да прими 6000 војника.

РИМ. — Италијанске трупе заузеле су брег Сан Габриел.

МАДРИД. — Командант мадридске војне области наредио је пуковима, који су због последњих нереди били концентрисани у престоници, да се врате у своје гарнизоне.

ПARIЗ. — Руска војска даје отпора војсци, која се састоји из 93 немачке дивизије, 41 аустро угарске дивизије, 4 турске и 4 бугарске дивизије. На западном фронту непријатељ има 44, а Аустријаци на италијанском 86 и по дивизија.

ЛОНДОН. — Лојд Џорџ је изјавио у „Илустрейт Халу“, да ће вероватно немачко напредовање у Русији мало одложити победу. Али он има вере да ће се Руси одупрети, захваљујући раду Кеверског и издржљивости генерала Корнилова. Иначе је успех сигуран; Немачка ће бити уништена.

ЦИРИХ. — Нови комитет који је створио канцелар зове се: „Нарочити Одбор код канцелара царевине“. Прва је седница била строго поверљива. Дискутовало се о одговору на Папину предлог. Канцелар Михаелис изложио је, у широким потезима, пројекат за одговор.

ПARIЗ. — Специјални дописници из америчких логора јављају, да шеф америчких трупа жели, да америчке трупе што пре уђу у борбу, да активно учествују у победи.

ЦИРИХ. — Једна званична нота из Беча, објављена у „Минхенер Најесте Нахрихтен“ јавља да ће одговор Централних Сила на Папину ноту бити одективан.

ЦИРИХ. — Хинденбург је никог нито отпутовао у аустријски главни штаб.

ЦИРИХ. — Пет италијанских аероплана летели су над Бечом и бацали прокламације у којима јављају за победу.

ВАШИНГТОН. — Упис другог зајма Слободе биће отворен 18. септембра а закључен 18. новембра. Зајам ће износити 17 и по милијарди франка. Влада ће давати савезницима по 2 и по милијарде месечно, од октобра до јуна идуће године.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ
25 августа обострано пуш карање, местимична арт. ватра. Наша авијатика бацала је бомбе на непријатељске војне објекте са успешном и произвела пожар код центр. логора код Алгара.

МАЛИ ОГЛАСИ

Г. Драг. Голубовића мајора коњичког воли Драг. Голубовић, професијант бр. 56, да му јави своју адресу, као о би му послао извештај из Србије.

Мајор Милић Филиповић, бр. поште XX добио је извештаје од своје фамилије из Крагујевца, да је г-ђа Јула Матра Радована Вујића у великој огкудици у Књажевцу.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Сукоби патрола и локалне борбе биле су преко ноћ источно од Флерје и југоисточно од Сан Жилијена. Добили смо нешто заробљеника.

У ноћ 23 августа немачки аероплани бацали су бомбе на три болнице.

Довнгли смо све појединости о бомбардовању, које су вршили наши аероплани 22

августа. Бачено је 24 бомбе на Адле, источно од Ланса. У истом крају бачено је 5 бомба на железничку везу Удонардо и 7 на депое муниције у идињо-Бах и на станицу Камбре. На аеродром у Карниегу, источно од Камбре, бачено је 8 бомба, а на друге објекте 60. Преко ноћ између 22 и 23 бачене су бомбе са висине од 330 мета-